

اطمینان و

ثمرات فقهی و اصولی آن

ناصر متقی

سرشناسه: متقی، ناصر، ۱۳۵۷.
عنوان و نام پدیدآور: اطمینان و ثمرات فقهی و اصولی آن / ناصر متقی
مشخصات نشر: قم: انتشارات آثار دانشوران، ۱۴۰۰ هجری شمسی
مشخصات ظاهری: رقعی، ۱۹۲ ص
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۹۹-۱۹-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: قطع (اصول فقه)
رده بندی کنگره: BP ۱۶۴/۴
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۱
شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۵۰۷۶۶

اطمینان و ثمرات فقهی و اصولی آن

مرکز پخش:

قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، طبقه آخر، پلاک ۱۷۶، تلفن: ۰۲۵۳۷۸۳۲۷۰۷

نویسنده: ناصر متقی

ناشر: آثار دانشوران

تیراژ: ۴۰۰ نسخه

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

نوبت و سال چاپ: اول / پاییز ۱۴۰۰

چاپخانه: زمزم

ناظر چاپ: موسی رمضانی پور امام

طراح جلد و صفحه آرا: محمود دهقانی

فهرست مطالب

مقدمه مؤلف.....	۶
بخش اول؛ مباحث مقدماتی	۱۱
مبحث اول؛ تقسیم علم به حصولی و حضوری و تعریف آن دو.....	۱۲
حضوری بودن علم نسبت به وسائط و صور ذهنی.....	۱۳
مبحث دوم؛ تقسیم علم حصولی به تصور و تصدیق و تعریف آن دو.....	۱۷
مبحث سوم؛ تعریف علم.....	۱۹
مبحث چهارم؛ تعریف علم عقلی و علم عادی.....	۲۹
مبحث پنجم؛ معانی یقین.....	۳۵
مبحث ششم؛ تعریف قطع.....	۳۸
مبحث هفتم؛ تعریف ظن.....	۴۶
مبحث هشتم؛ تشکیکی بودن ظن.....	۵۰
مبحث نهم؛ ویژگی های دلیل عقلی.....	۵۳
مبحث دهم؛ بناء و سیره عقلاء.....	۵۵
مبحث یازدهم؛ معانی حجت.....	۶۱
مبحث دوازدهم؛ روش تحقیق در علم فقه و اصول.....	۷۱
بخش دوم؛ مباحث پیرامون اطمینان	۹۱
مبحث اول؛ معنا و تعریف اطمینان.....	۹۲

۹۵.....	مبحث دوم؛ اقسام اطمینان
۱۱۱.....	مبحث سوم؛ حجیت اطمینان و دلیل آن
۱۳۵.....	مبحث چهارم؛ قلمرو و حیطة حجیت اطمینان
۱۴۵.....	بخش سوم؛ ثمرات فقهی اطمینان
۱۶۱.....	بخش چهارم؛ ثمرات اصولی اطمینان
۱۸۱.....	جمع بندی
۱۸۷.....	فهرست منابع و مآخذ

www.ketab.ir

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ
 اللَّهُمَّ كُنْ لِوَلِيِّكَ الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ
 صَلَواتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبائِهِ
 فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ
 وَلِيًّا وَحَافِظًا وَقَائِدًا وَنَاصِرًا وَدَلِيلًا وَعَيْنًا
 حَتَّى تُسَكِّنَهُ أَرْضًا طَوْعًا
 وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا

مقدمه مؤلف

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا
 و نبينا ابى القاسم المصطفى محمد و آله الطيبين الطاهرين الهداة
 المهديين سيما بقية الله فى الارضين و لعنة الله على اعدائهم اجمعين.

هدف از تأليف اثر حاضر

تحصيل اطمینان عقلى دقّی و اكتساب علم منطقى و فلسفى و به
 دست آوردن جزم و قطع منطقى در فقه و اصول، نادر و اندك مى باشد
 لكن تحصيل اطمینان عقلانى و به دست آوردن علم و جزم عرفى در
 دانش فقه و اصول، هم امرى مقدور و دست یافتنى بوده و هم موارد آن،
 اندك و نادر نمى باشد و از طرف دیگر فقه شيعه، فقهى پويا و مترقى

بوده و باب اجتهاد و استنباط در آن، باز و مفتوح می‌باشد و از سویی دیگر، مسائل مستحدثه و نوپیدای فراوانی داریم و خواهیم داشت که نیاز به استنباط و اجتهاد دارند؛ از اینرو اگر اطمینان عقلانی و علم و جزم عرفی و ظن اطمینانی در علم فقه و اصول، حجت و معتبر نباشد، باب استنباط در بسیاری از موارد، بسته شده و سبب می‌گردد که در اجتهاد، عسر و حرج و مشقت شدید لازم آید و چون بستن باب استنباط در فقه شیعه و دچار شدن به عسر و حرج و افتادن در مشقت شدید، در شریعت مقدسه نفی شده است؛ لذا اطمینان عقلانی و علم و جزم عرفی و ظن اطمینانی در دانش فقه و اصول، حجت و معتبر است. در نتیجه اطمینان از اهمیت و جایگاهی ویژه در استنباط و اجتهاد برخوردار بوده و به همین جهت، این کمترین شایسته و لازم دانستم که کتاب پیش رو را تألیف نمایم. لازم به ذکر است که چون موضوع بحث ما، اطمینان با رویکرد فقهی و اصولی آن است؛ از اینرو از حجیت اطمینان عقلانی و ظن اطمینانی در فقه و اصول سخن گفتیم و این بدین معنا نیست که حجیت آن (اطمینان عقلانی و ظن اطمینانی)، مختص و منحصر به علم فقه و اصول باشد.

پیشینه تاریخی کتاب پیش رو

فقهاء و اصولیون نسبت به اطمینان، مباحث ارزشمندی مطرح فرموده‌اند (شکر الله تعالی مساعیهم الجمیلة) که این طلبه حقیر در اثر حاضر، فراوان از آن‌ها استفاده نموده‌ام لکن با تبعی که این کمترین انجام دادم، نیافتم و ندیدم کتابی را که به صورت مستقل در زمینه

اطمینان نوشته شده باشد و حال اینکه شایسته است که در این زمینه، کتاب مستقلی تالیف گردد. البته نیافتن و ندیدن، دلیل بر نبودن نیست؛ لذا ممکن است که در زمینه اطمینان، کتاب مستقلی تالیف شده باشد اما بنده آن را ندیده باشم.

دورنمای محتوای اثر حاضر

این کتاب از چهار بخش تشکیل شده است. در بخش اول، مباحث مقدماتی مطرح شده است که شامل دوازده مبحث می‌باشد. بخش دوم، شامل چهار مبحث است که مقصد اصلی اثر پیش رو می‌باشد و در بخش سوم، هشت ثمره از ثمرات اطمینان عقلانی و عرفی (ظن اطمینانی) بیان شده است و در بخش چهارم، شش ثمره از ثمرات اصولی آن (اطمینان عقلانی و عرفی و ظن اطمینانی) را بیان نمودم که مجموعاً چهارده ثمره ذکر شده است. در انتهای کتاب، قبل از فهرست منابع و مآخذ، جمع‌بندی مباحث آورده شده است.

سطح مخاطبان کتاب پیش‌رو

اثر پیش رو، کتاب تخصصی در زمینه اطمینان می‌باشد که در بخش اول آن، برخی مباحث منطقی و فلسفی مطرح شده است، از اینرو کتاب حاضر برای کسی مناسب می‌باشد که در حد متوسط به علم منطق و فلسفه آشنایی داشته باشد و چون در بخش دوم و خصوصاً در بخش سوم و چهارم اثر پیش رو، بعضی کتب تخصصی فقه و اصول مورد

استفاده قرار گرفته است؛ از اینرو شایسته است که مخاطب گرامی در حد متوسط به علم فقه و اصول نیز آشنایی داشته باشد.

در پایان بر خود لازم می‌دانم که از ناشر محترم و فرهنگ دوست و همکاران گرامی ایشان در انتشارات آثار دانشوران (وقفهم الله تعالی) صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم و سلامتی و توفیقات روزافزون این بزرگواران را از خدای متعال خواستارم.

از خدای مَنّان و حنّان عاجزانه مسئلت دارم که کتاب پیش رو را از این طلبه حقیر قبول فرماید و آن را نافع برای مخاطبین فرهیخته و ذخیره قبر و قیامت این بنده ناچیز و فقیر الی الله تعالی قرار دهد و امیدوارم که وجود مبارک و مقدس حضرت صاحب الامر مهدی موعود (عجل الله تعالی فرجه الشریف و صلوات الله تعالی و سلامه علیه) از تألیف این اثر راضی باشند و دعای مبارک و مستجاب آن وجود اطیب و اظهر (روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء) شامل حال همه و این کمترین گردد و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین.

اقلّ العباد ناصر متقی (غفر الله تعالی لی و لوالدی و لوالدی والدی و لمن و جب له حقّ علیّ و للمؤمنین و المؤمنات و المسلمین و المسلمات، الأحياء منهم و الأموات).

حوزه علمیه مبارکه - قم المقدسه

نهم ربیع الاول ۱۴۴۳ قمری ۱۴۰۰/۷/۲۴ شمسی